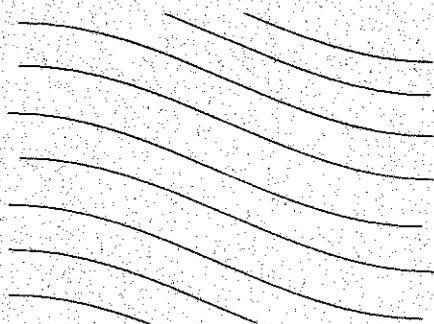

Andragoški center Republike Slovenije
Slovene Adult Education Centre

NOVIČKE

FEBRUAR 1995/2

▲ DOMA IN V SVETU ● Andragoški center Slovenije ● Pridobivanje kvalifikacij v certifikatnem sistemu ● Izobraževanje brezposelnih v številkah ● Temeljni kamni strategije vseživljenjskosti učenja ● Računalniška kultura in izobraževanje ● Revista de educación a distancia ▲ POSVETI, KONFERENCE ● Izobraževanje odraslih v obdobju francije ▲ KOTIČEK JE VAŠ ● Muzikozofija - umetnost zbranega poslušanja glasbe ▲ PRIPRAVLJAMO ● Razpis za izobraževanje učiteljev za izvajanje programov UŽU ● Dnevi slovenskega izobraževanja 1995 ● Srečanja ob petkih ▲ NOVOSTI IZ KNJIŽNICE ACS

Izdajatelj: Andragoški center Slovenije, Urednik: Peter Monetti

PROGRAMSKA ZASNOVA NOVIČK

Novičke so skupni informativni bilten za izobraževanje odraslih v Sloveniji. Z Novičkami želimo izboljšati obveščenost vseh, ki delamo na tem področju ali pa smo kakor koli povezani z izobraževanjem in učenjem odraslih v Sloveniji.

- Uporabniki in naročniki Novičk so lahko posamezniki in organizacije; tisti, ki se ukvarjajo z izobraževanjem in učenjem odraslih poklicno, in tudi tisti, ki delajo to prostovoljno (v društvih, strokovnih, verskih, političnih in drugih prostovoljnih organizacijah).
- Z vsebinsko zasnovo predvidevamo, da bomo v Novičkah objavljali te vrste informacij o izobraževanju in učenju odraslih doma in v svetu:
  - opis in prikaz dogodkov in dejavnosti v izobraževanju odraslih;
  - razvojne, raziskovalne in druge programe in projekte;
  - sporočila o organizacijah, njihovih potrebah, načrtih in dejavnosti;
  - podatke o izobraževalnih programih in razvoju programov;
  - sporočila o politiki in strategiji izobraževanja odraslih;
  - novosti v upravljanju in zakonodaji;
  - statistične podatke;
  - mnenja, stališča in predloge;
  - podatke in informacije o možnostih in virih za učenje;
  - podatke o napovedanih prireditvah, posvetih, publikacijah in drugih strokovnih dogodkih;
  - prikaze novih knjig, člankov ter didaktičnega in drugega gradiva ter novosti s knjižnega trga;
  - novosti iz naših knjižnic, predvsem iz knjižnice ACS.
- V Novičkah bomo objavljali kratke, jedrnat, objektivne in nepristranske informacije.
- Novičke izhajajo praviloma vsak mesec, gradivo za posamezno številko zbiramo do 10. v mesecu. Za stik s tujino bomo štirikrat na leto izdali Novičke v angleškem jeziku.
- Uporabniki prejemaajo Novičke brezplačno. Tako bo tudi v prihodnje, če bomo lahko stroške za njihovo izdajanje poravnali iz javnih sredstev za izobraževanje odraslih.
- Novičke ureja in izdaja Informacijsko središče ACS. Odgovorni osebi: mag. Vida A. Mohorčič Špolar - vodja Informacijskega središča, in Peter Monetti - urednik Novičk.
- Naslov uredništva je: Andragoški center Slovenije, Šmartinska 134a, 61000 Ljubljana, telefon: 061 446 482, faks: 061 445 881, elektronska pošta:

X.400: S=SAEC;OU=GUEST;PRMD=AC;ADMD=MAIL;C=SI
RFC-822: saec@guest.arnes.si
DECnet: STENAR::LJACRS

DOMA IN V SVETU

Andragoški center Slovenije

Značilna razvojna ustanova na področju družboslovja

Novi predpisi, še posebno tisti, ki urejajo plače zaposlenih in njihovo napredovanje, so zahtevali tudi razmislek o sistemski umestitvi ali opredelitvi posameznih ustanov. To smo morali narediti tudi v ACS.

Po vsebini je ACS ustanova, ki spada v izobraževalno dejavnost (po slovenski uradni nomenklaturi na področje "šolstva in športa"). Brž ko pogledamo, kaj ustanova dela, pa ugotovimo, da opravlja večidel razvojno, svetovalno in raziskovalno dejavnost (po uradni nomenklaturi: raziskovalna dejavnost)¹ in le z manjšim delom časa tudi izobraževalno, a je tudi ta povezana z razvojnimi in drugimi projekti.

Za osvetlitev primernosti takšne opredelitve, smo pripravili nekaj podatkov o ACS, ki utemeljujejo njegovo sistemsko umestitev pri upravnih organih (Ministrstvo za šolstvo in šport ter Ministrstvo za znanost in tehnologijo).

ACS se pri Zavodu RS za statistiko razvršča po svoji dejavnosti v področje "raziskovalno-razvojne storitve v družbenih dejavnostih"; prav tako nas tudi Ministrstvo za znanost in tehnologijo vodi v svojem razvidu kot raziskovalno organizacijo; ACS je vpisan v evidenco raziskovalnih organizacij, ki jo vodi MZT.

Sestava dejavnosti ACS je takšna, da povsem potrjuje prej navedeno uradno sistemsko umestitev.

V skladu z opredelitvijo raziskovalne dejavnosti po Zakonu o raziskovalni dejavnosti, ima ACS tako sestavo nalog in projektov (po Načrtu dela za l. 1995):

Aplikativno raziskovanje (9 projektov):

- Razvoj in uveljavljanje sistema izobraževanja odraslih v Sloveniji (nosilec dr. Zoran Jelenc)
- Usposabljanje za življenjsko uspešnost in študijski krožki v vlogi spreminjanja izobraževanja in demokratizacije življenja v lokalni skupnostih (nosilka dr. Ana Krajnc)
- Izobraževanje na trgu delovne sile in transformacije na trgu dela (nosilka mag. Angelca Ivančič)
- Preverjanje in načrtovanje kakovosti visokega šolstva (nosilka dr. Sonja Kump)
- Zakonodaja in politika pri izobraževanju odraslih (nosilca dr. Zoran Jelenc in Olga Drogenik)
- Udeležba prebivalcev Slovenije v izobraževanju (nosilka mag. Vida A. Mohorčič Špolar)
- Ženske in izobraževanje (nosilka mag. Vida A. Mohorčič Špolar)

¹ Po 2. členu Zakona o raziskovalni dejavnosti obsega raziskovalna dejavnost temeljno in aplikativno raziskovanje in razvoj.

- Izobraževanje odraslih v obdobju tranzicije (nosilec dr. Zoran Jelenc)
- Evalvacija politike izobraževanja delovne sile s poudarkom na brezposelnih (nosilka mag. Tanja Vilič Klenovšek).

Tri od navedenih projektov izvajamo v sodelovanju z mednarodnimi organizacijami (Unesco, Evropsko združenje raziskovalcev izobraževanja odraslih, Evropsko združenje za izobraževanje odraslih).

Razvoj (12 projektov):

- Razvoj inštrumentarija za kvantifikacijo sestavin nacionalnega programa (nosilka Olga Drofenik)
- Standardi in normativi za izobraževanje odraslih (nosilka Sonja Klemenčič)
- Modeli za pripravo izobraževalnih programov za odrasle (nosilka Metka Svetina)
- Razvijanje in vpeljevanje novih metod pri izobraževanju odraslih (nosilec Miran Morano)
- Razvoj organiziranega samostojnega učenja (nosilka Irena Benedik)
- Središče za ugotavljanje in potrjevanje znanja (nosilka Nataša Elvira Jelenc)
- Borza znanja (nosilka Irena Benedik)
- Center za mlajše odrasle (nosilka Natalija Žalec)
- Študijski krožki (nosilka Sonja Klemenčič)
- Funkcionalna pismenost odraslih (nosilka Olga Drofenik)
- Evalvacija razvijanja in uveljavljanja certifikatnega sistema (nosilka mag. Angelca Ivančič)
- Razvijanje sistema za izobraževanje brezposelnih (nosilka Sonja Klemenčič)

Temeljnih raziskav ACS ta čas nima.

Navedena programska sestava dokazuje, da je ACS raziskovalna ustanova, ki se večidel ukvarja z aplikativnim raziskovanjem in razvojem.

Druga dejavnost ACS vsebinsko, organizacijsko in tehnološko dopolnjuje in omogoča raziskovalno dejavnost. Te splošne in stalne naloge ACS sestavljajo hkrati tudi raziskovalno infrastrukturo. To so:

- svetovalno-konzultativno delo
- informacijsko središče ACS (baza podatkov, informacijsko omrežje)
- knjižnica in dokumentacija
- spopolnjevanje in usposabljanje lastnih in drugih andragoških kadrov
- diseminacija lastnih in drugih raziskovalnih ugotovitev (publikacije, predstavitve, strokovna posvetovanja)
- obveščanje javnosti
- mednarodno sodelovanje.

ACS torej razvija raziskovalno in razvojno dejavnost, infrastrukturo, center znanja, razvojno jedro in prenos tehnologij. Vse to je, v skladu z naravo dejavnosti ACS, značilno oblikovano za področje družboslovja.

Ustrezno sestavi programa se razvija tudi kadrovska sestava raziskovalcev in strokovnih sodelavcev ACS. V njej so ta čas:

- 2 doktorja znanosti
- 4 magistri (2 od teh sta vključena v doktorski študij)
- 11 sodelavcev z visokošolsko diplomom (od teh 5 jih študira podiplomsko)
- dve pripravnici, vpisani na podiplomski študij (od teh ena mlada raziskovalka po programu MZT).

Glede na zahteve MZT je kadrovska sestava ACS ta čas še nekoliko šibka. To je dediščina preteklosti, saj se tedaj žal ni dovolj skrbelo za razvoj kadrov, še posebno ne za andragoških z akademskimi kvalifikacijami. Skrb za razvoj kadrov je ena temeljnih nalog ACS. Od njegove ustanovitve nam je uspelo povečati število zaposlenih z akademskimi nazivi tako, da smo pridobili 2 doktorja in 3 magistre (štirje so pridobili nazive med delom v ACS, trije z daljšim študijem v tujini). Kadrovski primanjkljaj skušamo kolikor je mogoče nadomestiti z angažiranjem zunanjih sodelavcev, med katerimi je letos 7 doktorjev in 4 magistri, od skupaj 31 oseb (akademske nazive ima torej tretjina zunanjih sodelavcev).

Sredstva, ki jih pridobiva ACS za svojo dejavnost, so, ne glede na vir, sredstva za raziskovalno in razvojno dejavnost.

Deleži sredstev po virih:

- MZZ 11%
- MŠŠ 50%
- MD 34%
- drugi 5%

Deleži razporeditve sredstev po namenu:

- aplikativni raziskovalni projekti 17%
- razvojni projekti 44%
- drugo 39%

Delež prihodka za raziskovalno dejavnost v celotnem prihodku ACS znaša 61 %.

Dr. Zoran Jelenc, ACS

Pridobivanje kvalifikacij v certifikatnem sistemu

Ob pripravi nove koncepcije poklicnega izobraževanja v Sloveniji se je odprlo tudi vprašanje umestitve neformalnega poklicnega izobraževanja v sistem poklicnega izobraževanja. Prišlo je do pobude o vpeljavi certifikatnega sistema, ki bi v sistemu dela omogočal ugotavljanje in potrjevanje poklicnih kvalifikacij ne glede na poti njihovega pridobivanja. Tako potrjene kvalifikacije bi veljale na trgu dela, na trgu izobraževanja

pa le po poprejšnjem ugotavljanju enakovrednosti standardov znanja s standardi v formalnem poklicnem in strokovnem izobraževanju. Certifikatni sistem naj bi predvsem omogočil:

- pridobivanje poklicnih kvalifikacij odraslim, ki niso končali programov formalnega izobraževanja
- poklicno napredovanje na isti izobrazbeni ravni z nadgrajevanjem in razširjanjem poklicne in strokovne izobrazbe
- postopno pridobivanje poklicne izobrazbe v postopku ugotavljanja enakovrednosti standardov in pridobivanje poklicne izobrazbe po delih programa
- večjo usklajenost programov izobraževanja, spopolnjevanja in usposabljanja za odrasle s potrebami dela.

V letu 1994 je bil na pobudo Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve in ob sofinanciranju Ministrstva za znanost in tehnologijo ter Ministrstva za šolstvo in šport v Andrigoškem centru Slovenije pripravljen predlog modela postopka pridobivanja certifikatov o poklicnih kvalifikacijah, ki obsega:

- opredelitev certifikatnega sistema
- razmejitev med kvalifikacijami, poklicno izobrazbo in poklicev
- umestitev certifikatnega sistema v sistem poklicnega izobraževanja
- opredelitev temeljnih elementov, ki določajo certifikatni sistem
- opredelitev temeljnih nosilcev in njihovih obveznosti in pristojnosti.

Kot izhodišče za pripravo so rabile ugotovitve prejšnje študije, v kateri smo preučili temeljna vprašanja določanja kvalifikacij, njihove vsebinske strukture, razvoja in ugotavljanja, ter naredili primerjalno analizo sistemov postopkov pridobivanja kvalifikacij in njihovega priznavanja v nekaterih evropskih državah (Nemčija, Francija, Danska, Velika Britanija) in v Sloveniji.

Ugotovitve kažejo, da je to področje zelo raznoliko urejeno. Razlike nastajajo v delitvi formalne odgovornosti, dostopnosti do kvalifikacij, organiziranosti ocenjevanja in podeljevanja listin ter njihove vrednosti na trgu dela in trgu izobraževanja. Od tega, kdo podeljuje listine, sta praviloma odvisni tudi njihova ekonomska in socialna vrednost. Listine o izobrazbi, ki se podeljujejo v izobraževalnem sistemu, niso zmeraj samodejno priznane tudi v sistemu zaposlovanja.

Ko gre za pridobivanje in potrjevanje kvalifikacij odraslih, je vse bolj pomembno spoznanje, da prijemi, ki veljajo za mladino, ki je končala obvezno izobraževanje, niso ustrezni tudi za odrasle. Spodbuja se vpeljevanje novosti, ki upoštevajo posebnosti in možnosti odraslih.

Predlagani model certifikatnega sistema temelji na izhodišču, da certifikati o poklicnih kvalifikacijah niso nadomestilo za spričevala in diplome o poklicni in strokovni izobrazbi, marveč te le dopolnjujejo. Zato je zmotno je pričakovanje, da bo to vzporedna pot za pridobivanje izobrazbe. Kvalifikacije, potrjene v certifikatnem sistemu, so nadgradnja formalne poklicne in strokovne izobrazbe, ko gre za isto poklicno ali strokovno področje,

in njegovo razširitev, če gre za dodajanje znanja in spretnosti z drugih poklicnih in strokovnih področij. Lahko so definirane tudi ože in so omejene le na posamezne poklice ali naloge v neki širši poklicni skupini, za katero je zagotovljeno poklicno izobraževanje. V tem primeru so poklicne enote oblikovane tako, da se lahko samostojno potrdijo na trgu dela. Z ustrežno verifikacijo in kombinacijo posameznih poklicnih enot se lahko pridobi tudi poklicna izobrazba oziroma poklic.

Kvalifikacije se ugotavljajo in potrjujejo na podlagi standardov znanja, ki jih sprejme telo, pristojno za poklicno izobraževanje na nacionalni ravni. To zagotavlja njihovo prenosljivost v različne delovne sisteme. Pri ugotavljanju in potrjevanju kvalifikacij sodelujejo predstavniki stroke, delodajalcev in delavcev. Postopek ugotavljanja in potrjevanja bo moral omogočati oboje, neposredno ugotavljanje in potrjevanje znanja, spretnosti in sposobnosti za tiste, ki se niso izobraževali po programih formalnega izobraževanja, usposabljanja in izpopolnjevanja, in priznavanje izobraževalnih programov in potrdil, pridobljenih s preverjanjem v drugih institucijah (centri za ugotavljanje in potrjevanje znanja v izobraževanju odraslih) z ugotavljanjem primerljivosti standardov znanja.

Certifikatni sistem bi bil v pristojnosti ministra za delo, dejavnosti za njegovo vpeljevanje in delovanje pa bi bile pretežno umeščene v telesa in inštitucije poklicnega izobraževanja in posredovanja med ponudbo in povpraševanjem po kvalifikacijah. Pristojne zbornice in ministrstva določajo poklice na posameznih ravneh, za katere je mogoče pridobiti certifikat o kvalifikacijah, in tudi standardi znanja se pripravljajo v intenzivnem sodelovanju s pristojnimi zbornicami in združenji ter ministrstvi.

Potrjevanje kvalifikacij v certifikatnem sistemu lahko zaživi in se uveljavi samo, če se bodo za to potrudili vsi njegovi temeljni nosilci. Treba je zagotoviti ustrežno vrednost certifikatov, na nacionalni ravni pa mehanizme, ki bodo spodbujali izobraževanje in usposabljanje odraslih v programih, ki bodo vodili k nacionalno veljavnim potrdilom. Poleg nacionalno veljavnih certifikatov bodo še zmeraj tudi certifikati, veljavni na ravni panog in strok in interne kvalifikacije v podjetjih; pri tem bo zagotovljena možnost za ugotavljanje primerljivosti standardov in verifikacijo na nacionalni ravni.

Mag. Angelca Ivančič, ACS

Izobraževanje brezposelnih v številkah

Brezposelni so v celotnem izobraževanju odraslih pomembna ciljna skupina, ki ji z izobraževanjem pomagamo, bodisi da se prilagaja potrebam na trgu dela (novemu povpraševanju), da bi iz brezposelnosti prešli v ponovno zaposlenost, bodisi da lažje premaguje nastale težave, ki jih brezposelnost, še posebno tista, ki prehaja v dalj časa trajajočo brezposelnost (decembra 1994 je bilo 62% brezposelnih več kot 1 leto), prinaša s seboj. Tokrat ne bom širše odpirala razprave o potrebnih smereh izobraževanja brezposelnih (ciljne skupine, vrste programov), temveč želim opozoriti le na nekatere številke o vključevanju brezposelnih v izobraževanje v preteklem letu, v primerjavi s prejšnjimi leti.

Predstavljam podatke o izobraževanju brezposelnih, ki poteka v okviru zavodov za zaposlovanje kot "priprava na zaposlitev", ki je del ukrepov aktivne politike zaposlovanja.

Podatke o vključevanju brezposelnih v izobraževanje predstavljajo zavodi za zaposlovanje glede na 4 skupine vrst programov izobraževanja:

- 1- funkcionalno spopolnjevanje (krajši seminarji, tečajji)
- 2- izobraževanje za pridobitev strokovne izobrazbe - praviloma zavodi poravnajo le stroške izobraževanja zadnjega letnika za pridobitev stopnje izobrazbe
- 3- poklicno usposabljanje z delovnim razmerjem
- 4- poklicno usposabljanje brez delovnega razmerja

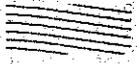
Naslednja preglednica prikazuje vključenost brezposelnih v izobraževanje po teh 4 skupinah vrst programov, za leti 1993 in 1994:

	1993		1994	
	število	% v vseh brezposelnih	število	% v vseh brezposelnih
1	9.282	6,8	5.550	4,5
2	2.700	1,9	1.312	1,1
3	3.954	2,9	2.699	2,2
4	2.027	1,5	1.207	0,9
SKUPAJ	17.963	13,1	10.768	8,7

Vir podatkov: RZZ, Poročilo za leto 1993 in RZZ, Mesečne informacije, december 1994.

Podatki nazorno kažejo padec števila vključenih brezposelnih v izobraževanje v letu 1994 v primerjavi z letom 1993. Podatkov o izobraževanju brezposelnih za leto 1992 ne moremo prikazati enako, povemo naj le, da se je v letu 1992 izobraževalo okrog 10% brezposelnih. Delež brezposelnih, ki so se izobraževali v letu 1992, sicer ni bistveno večji kot leta 1994, vendar moram opozoriti, da se je v letu 1992 v primerjavi z letom 1991 število brezposelnih, vključenih v izobraževanje, podvojilo, v letu 1994 pa se je v primerjavi z letom 1993 zmanjšalo za več kot tretjino. Vprašanje je, zakaj je tako. V decembrskem mesečnem poročilu Republiškega zavoda za zaposlovanje piše, da je obseg manjši zaradi omejenih finančnih možnosti v letu 1994, v času petmesečnega začasnega financiranja (RZZ, december 1994 : 4). Na eni strani takne razmere lahko razumemo, na drugi strani pa se kot stroka težko strinjamo s takšnimi omejitvami pri ukrepu, ki lahko veliko pripomore k večji zaposljivosti brezposelnih in premagovanju mnogih psihosocialnih težav, povezanih z brezposelnostjo. V izobraževanju brezposelnih še zmeraj pogrešamo nacionalno strategijo izobraževanja brezposelnih, ki bo temeljila na ugotovljenih potrebah strukture brezposelnih (ciljne skupine, vrste programov izobraževanja, obseg vključevanja brezposelnih v izobraževanje idr.) in razvojnih načrtih države. Ali ob 14% "neizkoriščenega" aktivnega prebivalstva lahko še naprej ravnamo, kar zadeva izobraževanje, tako nenačrtno?

Mag. Tanja Vilič Klenovšek, ACS

S prve svetovne konference o vseživljenjskem učenju

Temeljni kamni strategije vseživljenjskosti učenja

Iz obsežnega gradiva za udeležence prve svetovne konference o vseživljenjskem učenju (o njej smo že poročali v zadnjih dveh številkah Novičk) smo izbrali in prevedli še dva dokumenta. Ker vsebujeta bistvene opredelitve učenja in "organizacije, v kateri se uči", ju lahko označimo kar kot temeljne prvine strategije vseživljenjskosti učenja

NAČELA ZA UČENJE

(po European Lifelong Learning Initiative - ELLI)

1. Vsi ljudje se lahko učijo in si razvijajo zmogljivosti
2. Vsem ljudem je treba omogočiti dostop do učenja.
3. Učenec² je stranka in stranka mora imeti največjo prednost
4. Učencu je treba omogočiti svetovalno in drugo pomoč.
5. Vsi načini učenja morajo biti upoštevani in na voljo učencu.
6. Vse učenje - formalno in neformalno - je mogoče priznati, upoštevajoč pri tem učenčeve potrebe.
7. Za sodelovanje, pozitivno podporo učenju ne sme biti ovir
8. Učencu je treba pomagati z ustvarjalno uporabo sodobnih pripomočkov.
9. Zagotoviti je treba ustrezno vodenje in omogočiti, da bo zadoščeno vsem potrebam in stopnjam učenja za vse starosti.
10. Učenje je treba omogočati ljudem vse življenje.

NAČELA ZA ORGANIZACIJO, V KATERI SE UČI (LEARNING ORGANIZATION)

(Po European Lifelong Learning Initiative - ELLI)

1. Organizacija, v kateri se kdo uči, je lahko podjetje, strokovno združenje, univerza, šola, mesto, država ali katera koli, majhna ali velika skupina ljudi, ki mora izboljšati svoje delo s pomočjo učenja in si to tudi želi.
2. Organizacija, v kateri se uči, si ustvarja prihodnost z izobraževanjem in usposabljanjem vseh svojih ljudi.
3. Organizacija, v kateri se uči, omogoča vsem svojim ljudem - in jih pri tem spodbuja - da razvijejo vse svoje funkcije in zmogljivosti:
  - kot zaposleni, člani, strokovnjaki ali študentje v organizaciji
  - kot zastopniki organizacije pri svojih strankah, uporabnikih, poslušalcih in dobaviteljih
  - kot državljani širšega družbenega območja, kjer deluje organizacija

2 Izraz ne označuje šolarja, kot ga navadno rabimo pri nas, temveč osebo, ki se uči; to so tudi odrasli ljudje.

- kot človeška bitja, ki občutijo potrebo, da uresničijo svoje zmogljivosti.
- 4. Organizacija, v kateri se uči, skupaj s svojimi ljudmi ustvarja vizijo svoje prihodnosti in spodbuja ljudi, da jo kritično obravnavajo, spreminjajo in pripomorejo k njenemu uresničevanju.
- 5. Organizacija, v kateri se uči, povezuje delo z učenjem in spodbuja vse ljudi, da si prizadevajo za kakovost, odličnost in da k temu nenehno pripomorejo tudi sami.
- 6. Organizacija, v kateri se uči, mobilizira vse svoje nadarjene člane tako, da poudarja 'učenje' in skupaj z njimi načrtuje svoje izobraževalne dejavnosti in usposabljanje ljudi.
- 7. Organizacija, v kateri se uči, krepi VSE svoje ljudi, da si razširjajo obzorja v sozvočju z načini učenja, ki jih sami najbolj cenijo.
- 8. Organizacija, v kateri se uči, uporablja sodobne tehnologije za dostopno učenje in učenje na daljavo, s katerimi je mogoče ustvariti širše in bolj raznovrstne možnosti za učenje.
- 9. Organizacija, v kateri se uči, se sama spoprijema s potrebami okolja in družbe, kjer deluje, in spodbuja k takemu ravnanju tudi svoje člane.
- 10. Organizacija, v kateri se uči, se nenehno in zmeraj znova uči, da bi ohranjela svojo inovativnost, inventivnost, svežino in posle.

Dr. Zoran Jelenc, ACS

Računalniška kultura in izobraževanje

Širjenje računalniške kulture spreminja vlogo vseh udeležencev izobraževanja. Še posebno se spremeni vloga nas izobraževalcev, ki dokončno prenehamo biti vsevedni, edini verodostojni vir učenja. Tako se moramo usposobiti predvsem za uporabo računalniških sredstev in sistemov (CD-romi, CD-I-ji, internet), pa tudi drugih medijev: videoplošč, idr.). To postane ena od učnih metod, ki jih enakovredno uvrstimo v pripravo in uresničevanje izobraževalnega programa. Tako, kot se mentorji učimo drugih metod (metoda predavanja, diskusijska metoda, metoda dela z besedilom, videometoda, metoda dopisovanja, metoda dela s časniškimi viri, idr.), pa se bomo morali učiti ne le obvladovanja posameznih računalniških programov in sistemov, temveč tudi svojevrstnih možnosti, ki jih ponuja "računalniška metoda".

Uporaba računalnikov pri učenju spreminja mentorjevo vlogo. Mentor se mora veliko bolj kot nekdanj usposobiti za medosebne odnose s posameznimi študenti ali s skupino. Njegova vloga postane še bolj "psihološka", nekako tako kot pri učenju na daljavo. Še več, mentor samo "lajša" učenje, ga usmerja k ciljem. Tako kot pri vseh metodah, kjer se pozornost prenese z učitelja na študente, je namreč za mentorja pomembno, da zna na podlagi uporabljenih učnih virov postaviti in pojasniti delne in končne cilje, za katere želi, da bi jih študenti dosegli.

Pred nedavnim so francoskemu ministrstvu za šolstvo poslali poročilo o računalniški kulturi. Poročilo podaja analizo stanja ter opredeljuje razmere, v katerih naj bi se

razirila računalniška kultura v izobraževanju, in tako koristila zaposlenim in drugim državljanom.

Vpeljevanje računalniške kulture v izobraževalni sistem zahteva premislek o metodah, vsebinah izobraževanja in evalvaciji udeležencev izobraževanja. V nasprotju z razširjenim mišljenjem se računalništvo kot izobraževalno sredstvo lahko uporabli na vseh stopnjah in področjih izobraževanja, in ne le na nekaterih znanstvenih področjih. Tako naj bi računalništvo pripomoglo k boljšemu in drugačnemu izobraževanju, k izobraževanju o drugačnih rečeh. Posledično računalništvo predružači poklic izobraževalca, metode, ki jih slednji uporablja. Prav zato je treba nameniti začetnemu izobraževanju izobraževalcev kar največjo pozornost.

Ugotovljeno je bilo:

- da univerza premalo pripravlja prihodnje učitelje in izobraževalce odraslih na uporabo računalniških programov, pripomočkov in sistemov, da je med ponujenimi možnostmi in resnično uporabo veliko neskladje;
- da so računalniški razredi tako razširjeni, da dušijo iskanje individualnega načina uporabe te tehnologije;
- da je med izobraževalci e veliko taknih, ki bi lahko postali mentorji.

V poročilu so tudi predlogi, ki zadevajo tri področja: izobraževanje izobraževalcev, in udeležencev izobraževanja ter izobraževalne računalniške programe.

Izobraževanje izobraževalcev

- Pri izbiri učiteljev ali izobraževalcev odraslih na delovno mesto je treba upoštevati in preveriti, koliko poznajo računalniško kulturo. To znanje mora biti prej verificirano;
- izobraževalci in udeleženci izobraževanja morajo imeti na voljo prenosni računalnik z vdelanim tiskalnikom. V zvezi s tem je treba predvideti vsaj najnujnejše izobraževanje. Udeleženci morajo biti vsaj toliko usposobljeni, da znajo izdelati poročila, razvrstiti osebne informacije idr.
- Izobraževalci morajo dobiti prenosni računalnik s tiskalnikom, in ta naj ob koncu izobraževanja postane njihova last.
- Izobraževanja izobraževalcev si ni mogoče zamisliti brez uporabe računalnika. Takšno izobraževanje naj bi bilo vključeno v izobraževanje o učnih metodah. Vsaj 10 % izobraževalcev naj bi bilo deležnih takšnega izobraževanja.
- V izobraževalnem programu za izobraževalce naj bi predvideli poseben izpit iz računalniške kulture.

Izobraževanje udeležencev

- Opredeliti je treba jasne in posodobljene cilje računalniške kulture v šoli, na univerzi in v izobraževanju odraslih. Udeleženci izobraževanja bi morali bolje poznati tipkovnico, se naučiti zajemati podatke in preveriti usklajenost računalniškega znanja, ki ga dobivajo na različnih področjih, pri raznih predmetih.
- Ugotoviti bi morali, pod kakšnimi pogoji si bodo izobraževani lahko sposojali prenosne računalnike.

- Verificirati je treba računalniško znanje izobraževalcev in izobraževanih in vpeljati dodatno izobraževanje za tiste, ki niso dosegli minimalne ravni znanja;
- Uporabo računalniških programov bi morali vpeljati v vsebinske sklope posameznih izobraževalnih programov.

Računalniški programi

- Spodbuditi je treba nastanek področnih skupin, sestavljenih iz izobraževalcev in strokovnjakov, ki se bodo ukvarjali z zasnovo in izpeljavo učnih računalniških programov.
- Založniki naj bi izdali več učnih računalniških programov.
- Evalvirati in popularizirati bi morali metode, ki zadevajo integriranje računalniških sredstev na posamezna učna področja.

Dušana Findeisen

Podatki o poročilu so zajeti iz Education et economie, Revue de Haut Comite Education - Economie, št. 23. julij 1994, str. 8-9.

Vabilo za objavo prispevkov v španski reviji Revista de educacion a distancia

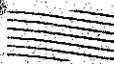
V eni od prejšnjih števil Novičk smo pisali, da italijanska revija za izobraževanje odraslih vabi k sodelovanju s prispevki. Tokrat smo prejeli v ACS podoben dopis iz Španije.

Revista de educacion a distancia, ali krajše RED, je revija o izobraževanju na daljavo. Izhaja trikrat na leto, izdaja pa jo Centro para la Innovación y el Desarrollo de la Educación a Distancia v sklopu španskega ministrstva za izobraževanje in znanost.

Tema prihodnje številke bo temeljno izobraževanje odraslih na daljavo. Uredništvo vabi k sodelovanju s članki teoretične ali empirične narave o tej temi. Obravnavano je lahko vse - od splošnih zamisli o temeljnem izobraževanju odraslih na daljavo do bolj podrobnih razčlemb, kot so značilnosti ciljnih skupin, značilnosti vseh vrst učenja, pričakovanja in vloga novih informacijskih in komunikacijskih tehnologij v temeljnem izobraževanju na daljavo.

Rok za oddajo prispevkov za to številko je 15. april. Navodila za oblikovanje prispevkov in naslov uredništva lahko dobite na ACS (Peter Monetti).

Peter Monetti, ACS

POSVETI, KONFERENCE

Mednarodna konferenca

Izobraževanje odraslih v obdobju tranzicije

V. marcu pripravlja Andragoški center dvodnevno mednarodno konferenco na temo izobraževanje odraslih v obdobju tranzicije. Konferenca je nadaljevanje raziskave o trendih v raziskovanju izobraževanja odraslih v državah vzhodne in srednje Evrope (Adult Education Research Trends in Central and East European Countries). Raziskava je del Unescovega projekta, ki raziskuje smeri razvoja izobraževanja odraslih v svetu (Adult Education - World Trends). Del raziskave o preučevanju izobraževanja odraslih v Evropi je potekal pri European Society for Research on the Education of Adults (ESREA). Andragoški center pa usklajuje raziskavo v državah vzhodne in srednje Evrope.

Dr. Zoran Jelenc je avtor skupnega poročila raziskave, ki je nastalo na podlagi nacionalnih študij. V poročilu je razčlenjeno stanje v raziskovanju in razvojni trendi v izobraževanju odraslih v enajstih državah, poleg Slovenije še v Bolgariji, Češki, Hrvaški, Litvi, Latviji, Madžarski, Poljski, Romuniji, Rusiji, Slovaški in Estoniji.

Na konferenco je vabljenih 16 držav, iz vsake po dva udeleženca. Pričakujemo okoli 32 udeležencev; avtorje ali nosilce nacionalnih poročil, ki so bila uporabljena pri izdelavi končnega poročila, in še po enega predstavnika sodelujoče države. Na srečanje so vabljeni tudi predstavniki držav, ki doslej pri projektu niso sodelovale, in sicer iz Makedonije, Belorusije in Ukrajine.

Cilji konference so:

- obravnava in dopolnitev zdajšnjega raziskovalnega poročila,
- dogovor o možnostih dopolnitve in objave nacionalnih študij,
- ustanovitev raziskovalne mreže na temo izobraževanje odraslih v obdobju tranzicije in včlenitev te mreže med stalne raziskovalne mreže ESREA,
- dogovor o medsebojnem sodelovanju vabljenih držav pri razvijanju in pospeševanju razvoja izobraževanja odraslih.

Dr. Zoran Jelenc je na številnih mednarodnih srečanjih poudarjal potrebo, da bi se baltičke ter srednje- in vzhodnoevropske države bolj povežale in si pomagale pri premagovanju krize, v kateri se je znašlo izobraževanje odraslih. Pričakovati je, da bodo takšno sodelovanje podprle mednarodne organizacije in tudi druge evropske države. Države v tem delu Evrope si bodo morale pomagati najprej same; poiskati bodo morale svoje poti iz krize. Predvsem zato sklicujemo to konferenco.

Konferenco podpira denarno Slovenska nacionalna komisija za Unesco. Potekala bo od 10. do 11. marca 1995 na Andragoškem centru Slovenije v Ljubljani.

Mag. Ester Možina, ACS

KOTIČEK JE VAŠ

Muzikozofija - umetnost zbranega poslušanja glasbe

Na Ptuju smo ustanovili Center za muzikozofijo, in ta se je aprila lani vklopil v mednarodno mrežo gibanja za umetnost poslušanja glasbe (sedež mreže je v Nemčiji). Priredili smo že nekaj srečanj z učiteljico muzikozofije gospo Catherine Phillips iz Velike Britanije, in se z njeno pomočjo učili poslušati klasično glasbo po načelih muzikozofije: zavestno in ustvarjalno, predvsem glasbo starih mojstrov, kot so Mozart, Beethoven, Puccini. Glasba je namreč univerzalni jezik s sporočilom, ki nam pomaga razumeti sebe in svet okrog nas. Vloga klasične glasbe je v našem življenju morda podcenjena; tak pogled nanjo pa si prizadeva spremeniti prav muzikozofija, ki nas uči sprejemati glasbo ne samo s čustvi, temveč tudi z razumom.

K zavestnemu poslušanju glasbe, in s tem dojemanju njenih vrednot in sporočil, je pred petnajstimi leti začel spodbujati muzikolog prof. Georg Balan. Centre za muzikozofijo ustanavljajo po vsem svetu, naš slovenski center pa je edini v vzhodnoevropskih državah.

Muzikozofija kot način dojemanja glasbe ni namenjena le glasbenikom, temveč vsem ljubiteljem resne glasbe. Vpeljemo jo lahko v šole kot način poslušanja glasbe, ki povečuje zbranost in hkrati pomirja, kratka, je lahko odlična priprava za pouk. Znan je njen terapevtski učinek pri reševanju psihosocialnih problemov, zato jo lahko včlenjujemo v vzgojo kot učinkovito pomoč. Določena glasba, ki jo poslušamo po načelih muzikozofije, celo izboljšuje posluš. Muzikozofija ima še drugo filozofijo, to pa mora poslušalec občutiti in dojeti sam.

In kakšni so načrti našega centra?

Muzikozofijo želimo približati čim širšemu krogu poslušalcev kot novo modrost za vsakdanje življenje, kot pomoč pri osebni rasti, kot sredstvo za glasbeno vzgojo mladih poslušalcev in učinkovit vzgojni pripomoček, pomoč, usmerjeno v potrebe človeka zahodnega sveta.

Seminar o muzikozofiji je v Sloveniji že potekal novembra 1994, tridnevno srečanje pa znova pripravljamo aprila (20., 21. in 22.) na Ptuju. Če želite več informacij, pokličite 062 773-992, Franja Čeh, Animacija Ptuj.

Andragoški center RS bo muzikozofijo predstavil tudi na petkovem srečanju, 7. aprila. Vabljeni!

Franja Čeh, Animacija Ptuj

PRIPRAVLJAMO

Razpis za izobraževanje učiteljev za izvajanje programov UŽU

V prejšnji številki Novičk smo objavili poprejšnji razpis za izobraževanje učiteljev za izvajanje programov UŽU. V njem smo predstavili ciljno skupino, ki ji je program namenjen in pogoje za vključevanje v izobraževalni program. V tej številki objavljamo razpis in predstavljamo vsebino programa ter pogoje za dokončanje programa.

Cilji programa

Program usposablja za:

- izvajanje programov UŽU
- prepoznavanje značilnosti in potreb udeležencev programa po izobraževanju, potreb različnih socialnih skupin in lokalnega okolja
- poznavanje značilnosti učenja odraslih (motivacija, percepcija, spomin, pozornost, spoznavni procesi in procesi predelave informacij) in poučevanje po andragoškem ciklusu
- izbiro, oblikovanje, prilagajanje in evalvacijo učnega gradiva
- uporabo sodobnih učnih metod in prijemov v izobraževanju odraslih

Oblike izpeljave programa

- seminarji in delavnice
- samostojno delo pod mentorjevim vodstvom
- nastopi in hospitacije.

1. Seminarji in delavnice

Program sestavljajo trije sklopi: teoretični, metodični in sklop izbirnih vsebin. Vsak sklop je sestavljen iz posameznih modulov s temi vsebinami:

I. Teoretični sklop

1. Uvod v razumevanje pojava in značilnosti funkcionalne pismenosti
2. Andragogika funkcionalne pismenosti
3. Evalvacija v programih UŽU

II. Metodični sklop

1. Metodika sporazumevanja v različnih družbenih okoliščinah
2. Besedilo kot temeljna oblika sporočanja in novosti slovenskega pravopisa

3. Metodika računanja v vsakdanjem življenju
4. Metodologija prilagajanja vsebin programa potrebam udeležencev in potrebam lokalnega okolja
5. Projektno učno delo
6. Mininastop

III. Sklop izbirnih vsebin

1. Značilnosti mlajših odraslih (mladi do 26 let, brezposelni, brez temeljnega poklica)
2. Starejši odrasli z manj leti šolanja (brezposelni in tisti, ki jim grozi brezposelnost)
3. Druge ciljne skupine (ženske, migranti, itn.)
4. Osebe s posebnimi potrebami (invalidi)

2. Samostojno delo

Vsak udeleženec izobraževanja pod mentorjevim vodstvom izdelava učni projekt, ki obsega 4 seminarske naloge, za določeno ciljno skupino iz svojega lokalnega okolja. Vsebine učnega projekta so lahko iz sporazumevanja v vsakdanjih okoliščinah, branja, razumevanja in tvorjenja ustnih sporočil ali računanja. Ena naloga je teoretična in sicer iz drugih področij, ki jih poslušajo pri usposabljanju: funkcionalna pismenost, značilnosti izobraževanja odraslih itn. Učni projekt bo lahko rabil kot priprava učiteljev na izpeljavo programa UŽU.

3. Nastopi in hospitacije

Vsak udeleženec izobraževanja za učitelje opravi individualni nastop. Organizirali bomo tudi hospitacije v izobraževalnih ustanovah, ki izvajajo programe UŽU.

Pogoji za pridobitev potrdila o usposobljenosti

- dejavna udeležba na modulih v I. in II. sklopu ter na vsaj enem modulu III. sklopa (80 %),
- izdelan učni projekt, s 4 seminarskimi nalogami
- opravljen nastop in hospitacije.

Potek in trajanje programa

Izobraževanje bo potekalo dvakrat po teden dni. Program obsega 200 ur.

Začetek izvajanja programa

Prvi teden seminarjev in delavnic bomo izpeljali predvidoma v drugi polovici maja. Natančen datum bomo določili, ko bomo imeli zbrano skupino 15 učiteljev. V pomladanskem roku bomo izpeljali te module:

1. Uvod v razumevanje pojava in značilnosti funkcionalne pismenosti
2. Andragogika funkcionalne pismenosti
3. Evalvacija v programih UŽU
4. Projektno delo

Metodični sklop bomo izpeljali v oktobru 1995. Predvidevamo, da bo izobraževanje končano do konca tega leta.

Pogoji za vpis v program

V izobraževalni program se lahko vpišejo učitelji in drugi strokovnjaki, ki imajo izkušnje v izobraževanju ali svetovanju odraslim, ali se pri svojem delu srečujejo z ljudmi, ki imajo težave v življenju, ker ne obvladujejo temeljnih spretnosti (tj. pisanja, branja in razumevanja, računanja in socialne komunikacije).

Formalni pogoji

- višje- ali visokošolska izobrazba
- opravljen pogovor s timom ACS.

Cena programa

Za udeležence, ki se prijavljajo na izobraževanje individualno in za tiste, ki jih pošiljajo zasebne izobraževalne organizacije, je izobraževanje brezplačno. Udeleženci, ki prihajajo iz ljudskih univerz, pa plačajo 38.000 tolarjev.

Rok za prijavo

Rok za prijavo je **30. marec 1995**. Prijav, ki bodo prispele po tem datumu, ne bomo upoštevali.

Na izobraževanje se prijavite pisno. Prosimo vas, da v prijavi navedete izpolnjevanje razpisnih pogojev in razloge, zaradi katerih ste se odločili za izobraževanje po tem programu. Prijavi priložite:

- dokazilo o doseženi stopnji izobrazbe
- življenjepis.

Dodatne informacije in pojasnila lahko dobite po telefonu; Zdenka Birman Forjanič, tel. 061 446 482.

Prijave pošljite na naslov: Andragoški center Slovenije, Šmartinska 134a, Ljubljana, z oznako - "učitelji UŽU".

Mag. Ester Možina, ACS

Dnevi slovenskega izobraževanja 1995

Vabilo k sodelovanju

Lani ob tem času je bilo že vse nared za prireditve UČILA '95, letos pa je to šele prvo obvestilo. Osrednja izobraževalna prireditev, ki je doslej potekala v marcu, je preložena na maj. Znan je natančen datum, in sicer: od 9. do 13. maja 1995 bomo skupaj na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani. Vsi, ki si boste dotlej ogledali podobne prireditve v tujini (v tem času jih je kar nekaj), boste lahko z novostmi obogatili osrednjo slovensko prireditev. In nanjo vas vabimo - ne samo na ogled! Želimo in pričakujemo, da boste sodelovali, saj menimo, da imamo vsi, ki se ukvarjamo z izobraževanjem odraslih, kaj predstaviti in pokazati slovenski javnosti.

Vabimo torej vse, ki želite predstaviti ustvarjalne dosežke na svojem področju dela.

Pričakujemo, da bodo to vsebine, programi in dejavnosti, ki pomenijo novost, izboljšavo ali izvirnost v prijemih, metodah.

Že ko se pripravljate, razmišljajte o tem, kako se boste predstavili zanimivo in privlačno, koga boste uvrstili, kako oblikovali gradivo, s čim ponazorili in poživili, skratka, naj ne bodo to le police s programi, temveč utrip učenja, prilagojenega odraslemu človeku.

Na razstavnem prostoru bo mogoče prikazati celotno dejavnost vaše institucije ali firme, zanimivo pa bo, če boste posebej predstavili program ali dejavnost, ki je na slovenskem posebnost in je značilna prav za vašo organizacijo.

Z izobraževalno dejavnostjo, ki jo izvajate za odrasle, boste tako pripomogli k obveščanju in ozaveščanju širšega kroga javnosti o možnostih in potrebah odraslega po nenehnem učenju in tudi o tem, kako takšno učenje poteka.

Tako kot lani bo vlogo organizatorja za področje izobraževanja odraslih, torej za vse, ki pripravljate in izvajate tovrstne programe, vodil in usklajeval ACS. Pogovori o ugodnejših cenah storitev in brezplačni uporabi razstavnega prostora, že potekajo.

Sodelujete lahko na več načinov:

- na sejmskem - razstavnem prostoru
- pri obsejmskem programu (predstavitve, demonstracije, predavanja, delavnice, v obsegu 1 pedagoške ure)
- v obeh delih - na sejmu in predstavitev

Upotštevali bomo samo prijave, ki jih bomo pravočasno prejeli.

Vse, ki ste v okviru Andragoškega centra že sodelovali, obveščamo, da bodo potekale priprave enako kot lani (rezervacija prostorov, oprema, priključki, obveščanje, oglaševanje, itn.).

Posebej bi vam radi sporočili, da bo med prireditvijo en dan namenjen strokovnim prispevkom iz izobraževanja odraslih. Takšne predstavitve so bile lani izredno dobro obiskane. Izrabite torej priložnost in se podrobneje in obširneje predstavite širši strokovni javnosti.

To je prva informacija o pripravi na sejem. Pričakujemo, da nam boste svojo odločitev sporočili najpozneje do 22. marca 1995 po priloženem vprašalniku. Pošljite ga na naslov ACS, Šmartinska 134a, Ljubljana, ali po faksu 061 445-881.

Vsem, ki boste do 22. 3. 1995 poslali izpolnjeni vprašalnik, bomo poslali podrobnejše informacije, navodila za sodelovanje in povabilo na sestanek; na njem se bomo o vsem podrobno pogovorili.

Maša Stavanja, ACS

Srečanja ob petkih

Srečanja ob petkih se nadaljujejo. Znova vabimo vse, ki bi radi svojo dejavnost predstavili širši strokovni javnosti, da se nam oglasijo in dogovorili se bomo za ustrezen čas. Prav tako je zaželeno, da udeležbo na petkovih srečanjih potrdite po telefonu, 061 446-482, Zdenka Forjanič. Srečanja bodo med 9. in 11. uro.

V marcu in aprilu smo v petkova srečanja uvrstili dve zanimivi temi, in sicer:

Petek, 24. marca 1995

Tema: POT DO KAKOVOSTNE STORITVE IN MEDNARODNI STANDARDI ISO 9000

Sodobno pojmovanje kakovosti se je že močno uveljavilo v proizvodnih podjetjih, manj znano pa je, da veljajo enaki standardi in pravila tudi za podjetja s storitveno dejavnostjo. Mednarodni standardi ISO 9000 so pomemben dosežek, saj pripomorejo k večjemu zadovoljstvu strank in s tem k povečanemu profitu. Če želite postati boljši in uspešnejši, ste zaželeni. Dobili boste odgovore na vprašanja:

- Kako poslovanje prilagoditi sodobnim zahtevam?
- Kako k tem prizadevanjem pritegniti celoten kolektiv?
- Kakšne dosežke si lahko obetamo?

Na ta in druga vprašanja, bo odgovarjal gospod Rudi Kavčič iz podjetja SMER svetovanje.

Petek, 7. aprila 1995

Tema: PREDSTAVITEV MUZIKOZOFIJE - UMETNOSTI POSLUŠANJA DOBRE GLASBE

Informacije o muzikozofiji lahko preberete v teh Novičkah v prispevku, ki ga je pripravila gospa Franja Čeh iz podjetja Animacija Ptuj.

Na samem srečanju bo predstavljena muzikozofija - umetnost zavestnega poslušanja glasbe. Govorili bomo o njenem namenu, predstavljeno pa bo tudi glasbeno delo s poslušanjem po načelih muzikozofije.

Srečanje bosta vodila Franja Čeh in Franci Rihter, izjemoma pa bo zaradi vmesnega predvajanja glasbe trajalo nekoliko dlje, in sicer od 9. do 12. ure.

Zdenka Birman-Forjanič, ACS

NOVOSTI IZ KNJIŽNICE ACS

Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju v Republiki Sloveniji. Ljubljana: Ministrstvo za Šolstvo in šport, 1995. 343 str.

The development of education 1990-1992 : International Conference On Education, 43rd session, Geneva, 1992. Nacionalna poročila: Avstrija, Belgija, Češka in Slovaška federacija, Danska, Finska, Japonska, Kanada, Republika Koreja, Nizozemska, Norveška, Poljska, Ruska federacija, Slovenija, Švedska

The development of education 1992-1994 : International Conference On Education, 44th session, Geneva, 1994. Nacionalna poročila: Avstrija, Belgija, Bolgarija, Češka, Danska, Egipt, Finska, Francija, Indija, Iran, Italija, Izrael, Kenija, Kitajska, Republika Koreja, Kuba, Nemčija, Nigerija, Nizozemska, Norveška, Portugalska, Romunija, Savdska Arabija, Sirija, Slovaška, Slovenija, Španija, Švedska, Švica, Tanzanija, Turčija, Ukrajina, ZDA, Zimbabve

Freire, Paulo and Donald Macedo: Literacy : reading the word and the world. London : Routledge; Kegan Paul, 1987. 184 str.

Frank, Fiona; Mary Hamilton: Not just a number : the role of basic skills programmes in the changing workplace : an account of a Leverhulme Trust funded research project. Lancaster : Lancaster University, Centre for the Study of Education and Training, 1993. 202 str.

Gage, N. L.: The evaluation of teaching effectiveness and teacher education : a contribution to the IIEP Seminar on "The evaluation of the qualitative aspects of education", 30 September-4 October 1974. Paris : International Institute for Educational Planning, 1975. 14 str. (IIEP seminar paper ; 5)

Gesetze zur Berufsbildung : Berufsbildungsgesetz und Verordnungen, Berufsbildungsförderungsgesetz, Jugendarbeitsschutzgesetz. Bonn : Deutscher Industrie- und Handelstag (DIHT), 1992. 160 str.

Grave, Albert Johannes de: Gestaltung beruflicher Erstausbildung in Unternehmen : eine Diskussion am Beispiel neuer Technologien in der industriellen Produktion. Berlin : CEDEFOP, 1991. 129 str.

A guide to higher education systems and qualifications in the European Community / edited by Anita Wijnaendts van Resandt. London : Kogan Page, 1992. 425 str.

Guide to transnational cooperation in the field of distance training / edited by Duccio Guerra, text by Giancarlo Corsi...(et al.). Berlin : CEDEFOP, 1991. 97 str.

Harrison, Rosemary: Training and development. London : Institute for Personnel Management, 1988. 373 str.

Haupt, Bernhard: Kreativität : eine Schlüsselqualifikation für Beruf und Alltag. Stuttgart : Pädagogische Arbeitsstelle für Erwachsenenbildung in Baden-Württemberg, 1990. 100 str.

Hochschule 2000 : Wirtschaft und Wissenschaft im Dialog / Bundesverband der Deutschen Industrie... Köln : Deutscher Instituts-Verlag, 1990. 135 str.

Hodgson, Barbara : Key terms and issues in open and distance learning. London : Philadelphia : Kogan Page, 1993. 133 str. (Open and Distance Learning Series)

Industrijska pedagogika. Maribor : Refa zveza Slovenije, 1994. 265 str.

Introducing open learning. Solihull : Lucas, 1986. 90 str.

Jereb, Janez; Jurij Jug: Učna sredstva v izobraževanju. Kranj: Moderna organizacija, 1987. 176 str.

Kinneavy, Tom: The outreach college : design and implementation. London : Further Education Unit (FEU), 1989. 108 str.

Koncepcija in strategija razvoja vzgoje in izobraževanja : program modernizacije vzgoje in izobraževanja v Republiki Sloveniji do leta 2000. Delovno gradivo / Ferdo Rečnik, nosilec projekta. Ljubljana : ZRSŠŠ, 1990. 83 str.

Koncepcija in strategija razvoja vzgoje in izobraževanja (projekt) : program modernizacije vzgoje in izobraževanja v Republiki Sloveniji do leta 2000 / Ferdo Rečnik, nosilec projekta. Ljubljana : ZRSŠ, 1990. 21 str. Prevod v anleščino in francoščino.

Kulich, Jindra.: Adult education in Continental Europe : an annotated bibliography of english-language materials. Vancouver : Centre for Continuing Education, The University of British Columbia, 1982 - . Zv. 1-5 (Monographs on comparative and area studies in adult education). Izhajanje se nadaljuje.

Dosedanja vsebina:

1: 1975-1979. 1982. 204 str.

2: 1980-1982. 1984. 173 str.

3: 1983-1985. 1987. 145 str.

4: 1986-1988. 1990. 154 str.

5: 1989-1991 1993. 202 str.

Support and training for the pilot year of the certificate in open learning delivery / report by Guilford Educational Services with Moloney & Gealy. London : National Vocational Qualifications, 1990. 32 str. (R&D Report No 9).

Thesaurus : European education thesaurus. English version. 1991 edition. Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, 1991.

Tools for multilingual institutional work in the field of vocational training. Berlin : CEDEFOP, 1988. 176 str. (A CEDEFOP-Infoterm publication).

Uran, Terezija; Vladimir Tehovnik: Delovni listi za računanje. Ljubljana : ZLUS, 1993. 66 str. (Usposabljanje za življenjsko uspešnost)

Vogel, Ulrike; Bernd Karolat: Weiterbildung als Antwort auf aktuelle Veränderungen der Arbeitswelt : Eine empirische Studie mit besonderer Berücksichtigung der Mitarbeiter im Verwaltungs- und Werkstattbereich einer Technischen Universität. Hannover : Arbeitskreis Universitäre Erwachsenenbildung, 1990. 183 str. (AUE Wissenschaftliche Weiterbildung ; Beiträge No 27).

Weert, Egbert de: Higher education and employment : the changing relationship. The case of the humanities and social sciences : country report : Netherlands. Paris : Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD), 1992. 67 str.

What makes workers learn : the role of incentives in workplace education and training / ed. by Donald Hirsch and Daniel A. Wagner. Philadelphia : NCAL, 1993. 226 str. (OECD/NCAL international paper; 93-3)

Eley, Barry: *Social theory perspectives on adult education.* Nottingham : Department of Adult Education, University of Nottingham, 1986. 171 str. (Nottingham studies in the theory and practice of the education of adults)

Evropa in globalna informacijska družba : priporočila za Evropski svet. Maribor : Institut informacijskih znanosti, 1994. 35 str.

Frank, Fiona; Mary Hamilton: *Not just a number : the role of basic skills programmes in the changing workplace : an account of a Leverhulme Trust funded research project.* Lancaster : Lancaster University, Centre for the Study of Education and Training, 1993. 202 str.

Garry, Anna; John Cowan: *Learning from experience : a tutor's guide to the use of small groups in continuing professional development.* London : Further Education Unit (FEU) ; Professional, Industrial and Commercial Updating (PICKUP), 1986. 96 str.

Grave, Albert Johannes de: *Gestaltung beruflicher Erstausbildung in Unternehmen : eine Diskussion am Beispiel neuer Technologien in der industriellen Produktion.* Berlin : CEDEFOP, 1991. 129 str.

Abrahamsson, Kenneth: *Adult education in Sweden and the United States.* New York : Swedish Information Service, 1990. 12 str. (Working life in Sweden ; No. 38)

Arbeit und Bildung : Internationales Expertensymposium 20. bis 22. Juni 1986 / Redaktion und Gestaltung Gerhard Bisovsky und Elisabeth Brugger. Wien : Verband Wiener Volksbildung, 1987. 68 str. (Schriftenreihe ; 10)

Bildungsarbeit mit Erwachsenen / Werner Lenz (Hrsg.). München ; Wien : Profil, 1994. 324 str. (Bildung - Arbeit - Gesellschaft ; Bd. 17)

Adult education and work : papers presented at the Seminar on Adult Education and Work, 30 November-1 December 1990. Hamburg : Unesco Institute for Education, 1992. 70 str.

Aspects on literacy : selected papers from the 13th IRA World Congress on Reading / Britta Ericson, editor. Linköping : Linköping University, Department of Education and Psychology, 1992. 67 str. (Linköping Studies in Education and Psychology No. 34)

Biographisches Handwörterbuch der Erwachsenenbildung : *Erwachsenenbildner des 19. und 20. Jahrhunderts /* Hrsg. von Günther Wolgast/Joachim H. Knoll. Stuttgart : Burg Verlag, 1986. 470 str.

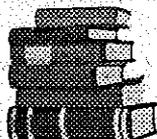
Degen, Günter; Ekkehard Nujssl: The study of the (possible) influence of educational leave on the state and the development of the labour market in the countries of the European Community. Berlin : CEDEFOP, 1984. 217 str.

Duke, Chris: The future shape of continuing education and universities . An inaugural lecture. Coventry : Department of Continuing Education, University of Warwick, 1988. 26 str. (Papers in Continuing Education. No. 1)

Brunswic, Etienne; Habib Hajjar; Jean Valérien: Seminar on the development of school textbooks and teaching materials : report of an IIEP Seminar, Paris, 27 - 30 November 1990. Paris : Unesco, International Institute for educational Planning (IIEP), 1990. 94 str.

Clement, Werner: Educational and labour market forecasting activities in the Federal Republic of Germany and Austria : a survey of methods and some conceptual afterthoughts. Paris : Unesco, International Institute for Educational Planning, 1985. 38 str. (IIEP Seminar paper ; 44)

Peter Monetti, ACS

Bralcem Novičk sporočam, da je knjižnica ACS odprta za obiskovalce v sredo in petek dopoldne od 10. do 12. ure ter v ponedeljek in četrtek popoldne od 14. do 16. ure. Vabljeni.

Avtorje prosim, da pošiljajo svoje prispevke za Novičke na računalniški disketi (to bom vrnil), ker nam s tem prihranijo delo s prepisovanjem.

Urednik

ACS
SAEC

svetovanje, iziskovanje, razvoj, informacijsko središče, izboljševanje

consulting, research, development, info-centre, education